

ผลกระทบการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพ
ระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย
The Effect of Information Technology Governance on Accounting Information
System Quality of Accounting Firms in Thailand

อนุชา พุฒิกุลสาคร¹ และ ปาลวี พุฒิกุลสาคร²
Anucha Puttikunsakon¹ and Palawee Puttikunsakon²

Article History

Receive: June 3, 2024

Revised: August 8, 2024

Accepted: August 9, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สำนักงานบัญชีในประเทศไทย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย จำนวน 189 คน สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ได้แก่ ดัชนีค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และค่าความเที่ยงตรงเชิงองค์ประกอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการจัดการบทบาทผู้มีส่วนได้เสีย ทำให้สารสนเทศทางการบัญชีตอบสนองและใช้งานได้รวดเร็ว 2) การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการบริหารความเสี่ยง ช่วยให้องค์กรมั่นใจในความปลอดภัยของข้อมูล และการปฏิบัติตามกฎหมายและมาตรฐาน และ 3) การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการวัดผลการดำเนินงาน ทำให้สารสนเทศทางการบัญชีสามารถช่วยในการตัดสินใจที่ถูกต้องและทันเวลา ผลวิจัยนี้แสดงถึงความสำคัญของการกำกับดูแลด้านสารสนเทศที่ดีในสำนักงานบัญชี เพื่อยกระดับสู่การเป็นสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย ซึ่งจะนำไปเป็นประโยชน์ต่อการวิชาชีพบัญชีโดยรวม

คำสำคัญ : เทคโนโลยีสารสนเทศ ; การกำกับดูแลที่ดี ; ระบบสารสนเทศทางการบัญชี ; การบริหารความเสี่ยง ; การวัดผลการดำเนินงาน

^{1,2} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, Assistant Professor, Faculty of Administration Science, Kalasin University

ABSTRACT

This study aims to examine the effect of information technology governance (ITG) on the accounting information system quality in accounting firms located in Thailand. The population and sample used in the research included accounting firms in Thailand. The questionnaire was used as a tool to collect information from 189 executives of accounting firms in Thailand. The statistics used to check the quality of the study tools include the index of item objective congruence (IOC), reliability of the questionnaire using Cronbach's alpha coefficient and confirmatory factor analysis (CFA). Statistical analysis techniques included Pearson's correlation coefficient, and multiple regression analysis. The study findings indicate that: 1) Effective ITG in stakeholder role management enhances the responsiveness and agility of accounting information systems. 2) ITG focused on risk management to make organization confident in data security and compliance with legal and regulatory standards. 3) ITG emphasizing performance measures contribute to the generation of accounting information that facilitates accurate and timely decision-making processes. This study highlights the significance of implementing effective ITG in accounting firms, aiming to elevate their status to high-quality accounting offices in Thailand. Which will be beneficial to the overall accounting profession.

Keywords : Information Technology ; Governance ; Accounting Information System ; Risk Management ; Performance Measurement

บทนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) ได้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งมีแนวโน้มที่จะเพิ่มการขยายตัวและมีการใช้งานมากยิ่งขึ้นในอนาคต ในศตวรรษที่ 21 องค์กรในประเทศไทยและจากทุกภูมิภาคทั่วโลกได้ก้าวไปสู่ระบบการดำเนินงานที่เรียกว่า “องค์กรดิจิทัล (Digital Organization)” ในช่วงที่ผ่านมาหลายธุรกิจได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานที่มุ่งสู่การเป็นธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ (E-business) ประเทศไทยช่วงปี พ.ศ.2563-2565 กลุ่มธุรกิจกับผู้บริโภค (Business-to-Consumer : B2C) และธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) ได้มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องประมาณร้อยละ 26.00 หรือคิดเป็นมูลค่าตลาดเท่ากับ 606,000 - 618,000 ล้านบาท (Kasikorn Research Center, 2023) ขณะที่เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญและนับเป็นทรัพยากรหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาสู่องค์กรดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในการทำให้ระบบสารสนเทศทางบัญชี (Accounting Information System หรือ AIS) มีคุณภาพสูงขึ้นได้ ด้วยความแม่นยำในการบันทึกข้อมูลการประมวลผลที่รวดเร็ว การเข้าถึงข้อมูลที่สะดวกและรวดเร็ว การวิเคราะห์และรายงานข้อมูล การควบคุมและรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Albuquerque et al., 2023 ; Yoshikuni et al., 2023) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีประโยชน์แต่ในทางกลับกันก็มาพร้อมกับความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ต จากรายงานของ Chomchoei (2022) ระบุว่านับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2564 ถึง 25 กันยายน พ.ศ.2565 มีจำนวนเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามทางไซเบอร์รวมทั้งสิ้น 516 เหตุการณ์ ที่คิดเป็นมูลค่าความเสียหายทางสังคมและเศรษฐกิจที่สูงมาก ด้วยเหตุนี้ “การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Governance : ITG)” จึงได้รับความสนใจและถูกกล่าวถึงเป็นอย่างมากในวงการธุรกิจและเทคโนโลยีทั้งในระดับองค์กร ภาคอุตสาหกรรมและวิชาชีพต่างๆ

ในทางวิชาชีพบัญชี ITG ได้รับความสนใจจากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากสมาคมผู้ตรวจสอบและควบคุมระบบสารสนเทศ (Information Systems Auditing and Control Association: ISACA) องค์กรในเครือของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants: IFAC) ที่กำกับดูแลมาตรฐานและการทดสอบสำหรับสายงานทางด้านการตรวจสอบและการควบคุมระบบ IT ชั้นนำของโลก ได้รวบรวมแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practices) ในวิชาชีพบัญชี เพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบการทำงานที่เรียกว่า Control Objectives for Information and Related Technologies (COBIT) เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยให้องค์กรสามารถกำกับดูแลและบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Governance) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างคุณค่าสูงสุดให้กับธุรกิจ ด้วยการจัดการความเสี่ยง ควบคุมทรัพยากร และปรับเทคโนโลยีให้ตอบโจทย์เป้าหมายขององค์กร (Tangka & Lompoliu,

2024 ; Suresh et al., 2024 ; Kuryanti et al., 2023) ซึ่งผลการประยุกต์ใช้กรอบการทำงาน COBIT พบว่าเป็นกลไก ประเมินการบริหารความเสี่ยงที่สำคัญต่อการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่มีประสิทธิภาพสำหรับองค์กร ทำให้การรายงานทางการเงินมีคุณภาพและสามารถปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่างๆ ได้ดีขึ้น (Suresh et al., 2024)

การทบทวนงานวิจัยทางวิชาชีพบัญชีพบว่า สำนักงานบัญชีคุณภาพได้ให้ความสำคัญต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการให้บริการลูกค้าและการจัดการภายในองค์กร (Popat et al., 2022) นอกจากนี้ การให้บริการงาน ตรวจสอบบัญชีที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมจะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการให้บริการลูกค้าในระดับสูง (Kaewsan & Punpanich, 2020) นอกจากนี้ การศึกษารูปแบบการจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อการดำเนินงานกระบวนการของสำนักงานบัญชีในยุควิถีชีวิตใหม่ในจังหวัดภูเก็ต พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับกระบวนการจัดการของสำนักงานบัญชีในยุควิถีชีวิตใหม่ (Chaiyapat, 2023) ตลอดจนผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของสำนักงานบัญชีดิจิทัล (Subsandee & Uachanachit, 2021) อย่างไรก็ตาม การทบทวนงานวิจัยยังไม่พบการศึกษาของการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย หากแต่มีข้อมูลที่บ่งชี้ถึงแนวโน้มความสำคัญและความจำเป็นที่สำนักงานบัญชีต้องให้ตระหนักถึงการกำกับดูแลด้านเทคโนโลยีมากขึ้น เห็นได้จากการที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้กำหนดให้สำนักงานสอบบัญชีต้องมีการตรวจสอบข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยผู้เชี่ยวชาญ มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพสูงสุด (The Securities and Exchange Commission, 2022)

จากเหตุผลและความสำคัญดังที่กล่าวในข้างต้นจึงเป็นความท้าทายของสำนักงานบัญชีอย่างยิ่งในการประยุกต์ใช้รูปแบบของการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อควบคุมคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีขององค์กร ภายใต้บริบทปัญหาความไม่สอดคล้องกันระหว่างเทคโนโลยีและศักยภาพขององค์กร ปัญหาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้สารสนเทศทางการบัญชี มุมมองการรับรู้เพื่อกำหนดเป้าหมาย ความเข้าใจ และการสร้างแรงจูงใจที่แตกต่างกัน ซึ่งนำไปสู่หัวข้อในการวิจัยเรื่องการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย ภายใต้แนวคิดการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศของ ISACA และทฤษฎีฐานทรัพยากรของ Barney and Clark (2007) มาประยุกต์ใช้ในการสนับสนุนและอธิบายถึงผลกระทบ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ตามกรอบความคิดการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งมีค่าถดถอยการวิจัย การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสำนักงานบัญชีในประเทศไทยหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทดสอบผลกระทบของการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการจัดการบทบาทผู้มีส่วนได้เสียด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย
2. เพื่อทดสอบผลกระทบของการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย
3. เพื่อทดสอบผลกระทบของการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการวัดผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อนำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดและสมมติฐานในการวิจัยดังต่อไปนี้

ทฤษฎีฐานทรัพยากร (Resource-based View: RBV)

ทฤษฎีฐานทรัพยากรถูกนำมาใช้ในการสนับสนุนและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยทฤษฎีดังกล่าวได้ให้ความสำคัญและมุ่งเน้นถึงความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรที่อยู่ภายในองค์กรให้เกิดการสร้างคุณค่า (Value) หาได้ยาก (Rare) ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ (Cost to imitate) และไม่สามารถหาทดแทนได้ (Non-substitutable) ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเพิ่มมูลค่าและสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนในยุคที่สังคม เศรษฐกิจ และฐานความรู้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าแบบฉับพลันทางเทคโนโลยีดิจิทัล (Barney & Clark, 2007)

โดยบริบทของงานวิจัยนี้พยายามแสดงให้เห็นว่าการรอบการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาการกำกับดูแลและการจัดการทางเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามหลักการของทฤษฎีฐานทรัพยากร โดยกรอบการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วย 1) สร้างคุณค่าในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน การสร้างระบบการบริการลูกค้าให้มีมาตรฐาน การลดต้นทุน และสามารถสร้างผลตอบแทนที่สูงขึ้น 2) การพัฒนาระบบทางเทคโนโลยีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ง่าย 3) การจัดการความเสี่ยงและการรักษาความปลอดภัย การรักษาความลับ เพื่อป้องกันข้อมูลจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เพิ่มมากขึ้นและไม่ให้เกิดการลอกเลียนแบบได้โดยง่าย และ 4) สามารถตอบสนองความต้องการและปรับเปลี่ยนทันตามเป้าหมายขององค์กรที่เป็นผลให้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีความยืดหยุ่นและไม่ถูกแทนที่ได้โดยง่าย (Mahdi, 2021) สรุปได้ว่าทฤษฎีฐานทรัพยากรและการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันในบริบทของสำนักงานบัญชี การบูรณาการทฤษฎีฐานทรัพยากรกับการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยให้สำนักงานบัญชีสามารถพัฒนาโครงสร้างและนโยบายองค์กรที่ครอบคลุมการบริหารจัดการความเสี่ยงและการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ซึ่งนำไปสู่การส่งมอบคุณค่าสูงสุดให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียและการบรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างยั่งยืนในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Governance)

การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรได้ถูกนำมาใช้เป็นหลักการสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการดำเนินงานขององค์กรต่างๆ รวมถึงสำนักงานบัญชีในปัจจุบันในการเพิ่มคุณภาพของการบริการและการบริหารความเสี่ยงที่มาพร้อมกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อปกป้องข้อมูลทางการเงินของลูกค้าและข้อมูลสำคัญอื่นๆ จากการถูกเข้าถึงโดยไม่ได้รับอนุญาตและการถูกโจมตีทางไซเบอร์ ตลอดจนช่วยให้สำนักงานบัญชีสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ในงานวิจัยนี้ การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง โครงสร้างและนโยบายองค์กรในการบริหารจัดการความเสี่ยง การรักษาความปลอดภัยข้อมูล การวางแผนงาน การอำนวยความสะดวก การควบคุมพัฒนา การติดตาม การตรวจสอบแก้ไข และประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการประเมินผลการปฏิบัติงานสามารถตอบสนองความต้องการและการส่งมอบคุณค่าสูงสุดให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายตามกลยุทธ์ของกระบวนการทางธุรกิจที่มุ่งสู่เป้าหมายความสำเร็จขององค์กรอย่างมั่นใจทั้งในปัจจุบันและอนาคต (Anggraini et al., 2024 ; Suresh et al., 2024 ; Wu et al., 2024) โดยแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดการบทบาทผู้มีส่วนได้เสียด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Stakeholders Rule Management) หมายถึง ความสามารถในการตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งทางตรงและทางอ้อมกับ เทคนิคหรือวิธีการสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการออกแบบ พัฒนา ปรับปรุง และกำกับดูแลเทคโนโลยีสารสนเทศ การสร้างมูลค่าเพิ่มและคุณค่าสูงสุดให้กับผู้ใช้งาน ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น ลูกค้า ผู้ผลิตและจำหน่ายสินค้า ตลอดจนหน่วยงานรัฐบาลและสาธารณะ ซึ่งพัฒนาตัวแปรจากกรอบการทำงานของ COBIT 2019 ที่ให้ความสำคัญและคำนึงถึงบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการตัดสินใจ อีกทั้งการทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการนำการกำกับดูแลเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติ โดยเฉพาะระหว่างฝ่ายเทคโนโลยีและฝ่ายกำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (De Haes et al., 2020) โดยผลการศึกษาของ Trang et al. (2024) และ Mutakyahwa & Marnewick (2021) พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีบทบาทสำคัญอย่างมากในกระบวนการกำกับดูแลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ องค์กรที่มีความยืดหยุ่นสูงรวมถึงมีโครงสร้างองค์กร ที่เอื้อให้เกิดการกระจายบทบาทหน้าที่ การให้อำนาจ และกระบวนการที่ให้ผู้มีส่วนได้เสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบ พัฒนา และปรับปรุงระบบสารสนเทศ จะช่วยให้เกิดการติดต่อประสานงานระหว่างบุคคล สามารถบูรณาการสารสนเทศทั้งภายในองค์กรและระหว่างองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดเป็นความร่วมมือร่วมใจเพื่อให้งานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างราบรื่น นอกจากนี้การกำหนดให้แต่ละขั้นตอนของกลไกการทำงานมีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจระหว่างผู้มีส่วนได้เสียในองค์กร จะช่วยควบคุม ตรวจสอบ และถ่วงดุลการใช้ทรัพยากรเทคโนโลยีสารสนเทศให้ไปในทิศทางเดียวกันกับกลยุทธ์และเป้าหมายขององค์กร สอดคล้องกับ Nguyen & Nguyen (2020) พบว่า การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศเกี่ยวกับปัจจัยของผู้มีส่วนได้เสียส่งผลกระทบต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ทั้งการบริหารจัดการการมีส่วนร่วม ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ทางการบัญชีของฝ่ายบริหาร

2. การบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk Management) หมายถึง ระบบและกลไกในการระบุ วิเคราะห์ ประเมิน ตรวจสอบ การติดตามควบคุมโอกาสที่จะเกิดความเสียหายจากความผิดพลาด การกำหนดระเบียบปฏิบัติ หรือมาตรการเกี่ยวกับกระบวนการ การลดความเสี่ยง การถ่ายโอนความเสี่ยง หลีกเลี่ยงความเสี่ยง และการรับมือจากความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในองค์กรหรือธุรกิจ ซึ่งพัฒนาตัวแปรจากการอบ การทำงานของ COBIT 2019 ที่ครอบคลุมการปรับกลยุทธ์และการจัดการความเสี่ยง โดยบูรณาการเข้ากับการกำกับดูแล กิจการ เพื่อจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ (De Haes et al., 2020) การที่องค์กร ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างไม่ปลอดภัยหรือไม่รัดกุมพอ รวมถึงไม่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยี อย่างเพียงพอ ย่อมก่อให้เกิดความเสี่ยงจากความเข้าใจผิดและความขัดแย้งภายในองค์กร เกิดการรั่วไหลของข้อมูลที่สำคัญ การโจมตีด้วยมัลแวร์และการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่ได้รับอนุญาตอันส่งผลกระทบต่อความผิดพลาดและเสียหายอย่างมหาศาล ในทางธุรกิจ การจัดการความเสี่ยงทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม จึงกลายเป็นสิ่งสำคัญอันดับต้นขององค์กรดิจิทัล ในปัจจุบัน (Samimi, 2020) นอกจากนี้การบริหารจัดการความเสี่ยงทางเทคโนโลยีสารสนเทศได้ถูกระบุไว้ในกำกับการกำกับดูแล ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อกำหนดนโยบายและมาตรการ การรักษาความมั่นคงปลอดภัย ของระบบสารสนเทศ (Jeyaraj, 2020) ต่อความเสี่ยงที่คุกคามความปลอดภัยของข้อมูล และทรัพยากรคอมพิวเตอร์จำเป็นต้อง ได้รับการประเมินทดสอบประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่เหมาะสมมีกระบวนการควบคุมและติดตาม ความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ (Hajja, 2023) โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาจัดการงานด้านบัญชี และการเงิน ส่งผลให้วิชาชีพบัญชีต้องพัฒนาแนวปฏิบัติทางการสอบบัญชีใหม่ๆ เพื่อเตรียมพร้อมรับมือและรู้เท่าทันความเสี่ยง ที่อาจจะเกิดขึ้นในธุรกิจ (Ye & Hu, 2020 ; Ali-Almagtome & Hameedi, 2019) ดังนั้น การบริหารความเสี่ยง ด้านสารสนเทศที่ดี นอกจากสามารถหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่อาจส่งผลเสียต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว ยังช่วยส่งมอบ สารสนเทศที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจได้ทันเวลา ถูกต้องภายใต้ต้นทุนการดำเนินงานที่ต่ำลง

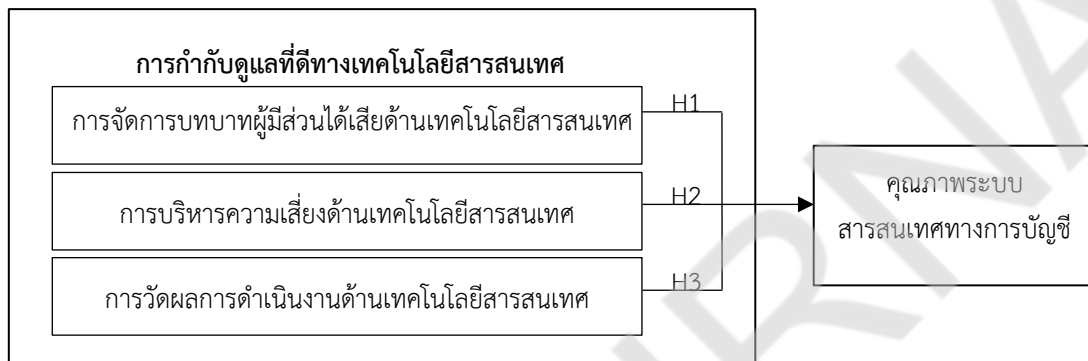
3. การวัดผลดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Performance Measurement) หมายถึง การกำหนดแผนงาน การอำนวยการ การขับเคลื่อนกลยุทธ์องค์กร กระบวนการติดตาม ตรวจสอบ การวัดและ ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วยตัวชี้วัดที่เพียงพอเหมาะสม เพื่อบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ใน โครงการ กิจกรรม หรือแผนการลงทุนเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร (Fitrios et al., 2022 ; Jasim & Raewf, 2020) COBIT ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดผลการดำเนินงานขององค์กร และกระบวนการภายใน โดยใช้แนวคิดที่เรียกว่า "การบริหารจัดการประสิทธิภาพของ COBIT" (COBIT Performance Management: CPM) ซึ่งช่วยให้องค์กรสามารถประเมินประสิทธิภาพการทำงานของระบบการกำกับดูแลและการบริหาร จัดการ (De Haes et al., 2020) ด้วยการใช้ตัวชี้วัดประสิทธิภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหนึ่งในปัจจัยความสำเร็จ ในการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีนัยสำคัญ (Abdelraheem et al., 2021) โดยวิธีการวัดอาจอยู่ในรูปของ Performance Scorecard, Dashboard หรือ Benchmarking ขณะที่งานวิจัยในอดีตได้เสนอตัวชี้วัดผลดำเนินงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไว้ 6 มิติที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ คุณภาพระบบ คุณภาพข้อมูล การใช้งาน การตอบสนองความพึงพอใจ ของผู้ใช้งาน ผลกระทบส่วนบุคคล และผลกระทบที่ส่งผลต่อองค์กร โดยระบบการวัดผลความสำเร็จของระบบสารสนเทศที่ดี ย่อมต้องการการยอมรับจากผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งเป็นผู้มีส่วนในการประเมินประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการลงทุนด้านระบบ สารสนเทศ (Jeyaraj, 2020) ยิ่งไปกว่านั้นพบว่า มาตรฐาน ISO/IEC 27001 ใช้การวัดผลการดำเนินงานเป็นเครื่องมือ สร้างมาตรการป้องกันความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ISO/IEC

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดของการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศภายใต้ แนวทางของสมาคมผู้ตรวจสอบและควบคุมระบบสารสนเทศที่มีการค้นคว้าพัฒนาและส่งเสริมรูปแบบการใช้ระบบสารสนเทศ ที่ทันสมัยให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของผู้บริหารและผู้ตรวจสอบระบบสารสนเทศมาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันได้พัฒนา มาถึงเวอร์ชันที่ 5 ซึ่งมีการนำ Standard และ Best Practice มาใช้อ้างอิง โดยงานวิจัยนี้ได้นำหลักการของกรอบปฏิบัติ COBIT 5.0 (ISACA, 2022) เกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง (Meeting stakeholder Needs) และองค์ประกอบของกิจกรรมในการกำกับดูแลที่ดีด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ISACA, 2022) ได้แก่ 1) ด้านการจัดการบทบาท ผู้มีส่วนได้เสีย 2) การบริหารความเสี่ยง และ 3) การวัดผลการดำเนินงาน มาเป็นตัวแปรอิสระด้วยเหตุผลว่าผู้วิจัยได้มีบทบาท งานวิจัยในอดีตพบหลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีแนวโน้มว่าตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชี

(Trang et al., 2024 ; Jeyaraj, 2020 ; Nguyen & Nguyen, 2020 ; Samimi, 2020 ; Ye & Hu, 2020) นอกจากนี้ได้มีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีฐานทรัพยากรมาใช้นับสนุนและอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ปรากฏตามกรอบแนวคิดการวิจัย กล่าวคือ กรอบการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยให้สำนักงานบัญชีสามารถพัฒนาการกำกับดูแลและบริหารจัดการทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นระบบ ที่มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยสร้างคุณค่าในการปรับปรุงกระบวนการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการลูกค้า สามารถพัฒนาเทคโนโลยีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะองค์กรซึ่งหาได้ยาก การป้องกันและจัดการความเสี่ยงต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพที่คู่แข่งไม่สามารถลอกเลียนแบบและหาทดแทนได้ (Barney & Clark, 2007) จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 : การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการจัดการบทบาทผู้มีส่วนได้เสียมีผลกระทบต่อคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชี

สมมติฐานที่ 2 : การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารความเสี่ยงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีผลกระทบต่อคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชี

สมมติฐานที่ 3 : การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการวัดผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีผลกระทบต่อคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ส่งผลต่อคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย (Population) ได้แก่ สำนักงานบัญชีในประเทศไทยซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ให้บริการด้านการจัดทำบัญชีหรือการสอบบัญชี มาตรา 11 ในพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี ปี พ.ศ.2547 โดยได้ดำเนินการจดทะเบียนต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า จำนวนทั้งสิ้น 4,037 กิจการ ณ วันที่ 5 มกราคม พ.ศ.2566 (Department of Business Development, 2023)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (Sample) ได้แก่ สำนักงานบัญชีในประเทศไทยซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ได้จดทะเบียนต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ Hair et al. (2010) ระบุว่ากรณีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นหลายตัวกับตัวแปรตามหนึ่งตัว ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องมีไม่ต่ำกว่า 100 กิจการ และขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต้องมีจำนวนเท่ากับ 10-20 เท่าต่อจำนวนตัวแปรต้น 1 ตัวแปร ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้มีการศึกษาตัวแปรต้น 3 ตัวแปร จึงควรมีขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 30-60 กิจการ ดังนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามผ่านทางไปรษณีย์ จำนวน 300 ฉบับ (60*100/20 Accepted Response Rate) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sampling) ผู้ให้ข้อมูลแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารของสำนักงานบัญชี ทั้งนี้ได้รับ

แบบสอบถามที่มีข้อมูลสมบูรณ์และถูกต้องกลับคืนมา จำนวน 189 ฉบับ ซึ่งมีจำนวนมากกว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ จึงยอมรับได้ว่าแบบสอบถามมีจำนวนที่เหมาะสมและเพียงพอสามารถเป็นตัวแทนที่ดีในการนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้ได้เลือกใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีการพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมในอดีต เกี่ยวกับแนวคิดการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชี ภายใต้ทฤษฎีทฤษฎีฐานทรัพยากร รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสำนักงานบัญชี จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำแหน่งงานปัจจุบัน

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานบัญชี จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ รูปแบบธุรกิจ ทุนจดทะเบียน ระยะเวลาการดำเนินงานของสำนักงาน จำนวนพนักงาน และรายได้เฉลี่ยต่อปีของสำนักงาน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 15 ข้อ ครอบคลุมด้านการจัดการบทบาทผู้มีส่วนได้เสียด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการวัดผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชี จำนวน 5 ข้อ ครอบคลุมเกี่ยวกับความเหมาะสมและความพร้อมที่ง่ายต่อการใช้งาน การตอบสนองและความรวดเร็วในการใช้ประโยชน์ ความมั่นใจในความปลอดภัย การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสมบูรณ์ช่วยให้การตัดสินใจที่ถูกต้อง เที่ยงตรง ทันเวลา มีความโปร่งใสและน่าเชื่อถือ

แบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ส่วนตอนที่ 3 และตอนที่ 4 ข้อคำถามเป็นแบบมาตราวัดประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งค่าคะแนนตามระดับความสำคัญของความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ (Five-point) ได้แก่ ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ระดับ 4 เห็นด้วยมาก และระดับ 5 เห็นด้วยมากที่สุด

โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยด้วยการวัดดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์การวิจัย IOC (Index of Item Objective congruence) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งคุณภาพรายข้อมีมากกว่าร้อยละ 0.50 ย่อมแสดงให้เห็นว่าข้อคำถามของแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงและสามารถนำไปใช้ได้ (Turner & Carlson, 2002) จากนั้นทำการทดสอบ Try-out จำนวน 30 กิจการ จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเพื่อใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0.76-0.90 ซึ่งอยู่ในระดับมากกว่าร้อยละ 0.70 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นสูงสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรกลุ่มตัวอย่างได้ (Kumar, 2024 ; Hair et al., 2010) การพิจารณาค่าความเที่ยงตรงเชิงองค์ประกอบ (Factorial Validity) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) พบว่า ผลลัพธ์มีระดับค่าคะแนนระหว่าง 0.67-0.91 ซึ่งมีระดับที่มากกว่าร้อยละ 0.40 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างที่สามารถยอมรับได้ (Nunnally & Bernstein, 1994) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบความลำเอียงที่ไม่ตอบสนอง จากอคติของการไม่ตอบแบบสอบถามกลับคืนมา (Non-response Bias) จากการทดสอบด้วยค่า (t-test) ซึ่งได้นำข้อมูลทุนจดทะเบียน ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจและทุนจดทะเบียนของกลุ่มตัวอย่างที่ส่งคืนแบบสอบถามกลับคือเร็วและช้า พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การศึกษานี้จะไม่เกิดปัญหาเกี่ยวกับความลำเอียงที่ไม่ตอบสนองจากการไม่ตอบแบบสอบถามกลับคืนมา (Bethlehem et al., 2011) แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	n	items	IOC	Validity (Factor Loadings)	Reliability (Cronbach's Alpha)
การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ - ด้านการจัดการบทบาทผู้มีส่วนได้เสียด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	30	5	0.67 - 1.00	0.67 - 0.79	0.76
- ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	30	5	0.67 - 1.00	0.82 - 0.90	0.90
- ด้านการวัดผลดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	30	5	0.67 - 1.00	0.84 - 0.91	0.91
คุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชี	30	5	0.67 - 1.00	0.75 - 0.89	0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามผ่านทางไปรษณีย์ จำนวน 300 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 195 ฉบับ ซึ่งในจำนวนนี้มีแบบสอบถามที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์ จำนวน 6 ฉบับ ดังนั้นแบบสอบถามที่มีข้อมูลที่สมบูรณ์และถูกต้องจำนวนทั้งสิ้น 189 ฉบับ ทั้งนี้อัตราการตอบกลับมีจำนวนมากกว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ถูกกำหนดขั้นต่ำไว้ 100 กิจการ และอัตราส่วนของกลุ่มตัวอย่างต่อจำนวนตัวแปรต้นมีจำนวนมากกว่า 30-60 กิจการ จึงยอมรับได้ว่าแบบสอบถามมีจำนวนที่เหมาะสมและเพียงพอซึ่งสามารถเป็นตัวแทนที่ดีในการนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้ (Hair et al., 2010) โดยเริ่มจัดส่งแบบสอบถามในเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ พ.ศ.2566

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสำนักงานบัญชี ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานบัญชี ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชี ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์เพื่อทดสอบผลกระทบและความสัมพันธ์ของการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชี โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis OLS) ซึ่งเขียนสมการได้ดังนี้

$$\text{สมการ AISQ} = \beta_0 + \beta_1\text{ITSR} + \beta_2\text{ITRM} + \beta_3\text{ITPM} + \varepsilon$$

เมื่อกำหนดให้:

β	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย
AISQ	แทน คุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชี
ITSR	แทน การจัดการบทบาทผู้มีส่วนได้เสียด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
ITRM	แทน การบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
ITPM	แทน การวัดผลดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
ε	แทน ความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยผลกระทบการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสำนักงานบัญชีในประเทศไทยมีการทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสำนักงานบัญชี พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 69.31) มีอายุระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 33.86) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 39.68) มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 15 ปี (ร้อยละ 52.38) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 25,000 บาท (ร้อยละ 57.67) และตำแหน่งงานปัจจุบันเป็นผู้จัดการสำนักงานบัญชี (ร้อยละ 65.08)

ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานบัญชี พบว่า ส่วนใหญ่มีรูปแบบธุรกิจเป็นบริษัทจำกัด (ร้อยละ 67.72) มีทุนจดทะเบียน 500,000-1,000,000 บาท (ร้อยละ 46.03) มีระยะเวลาการดำเนินงานของสำนักงานน้อยกว่า 5 ปี (ร้อยละ 44.97) มีจำนวนพนักงาน น้อยกว่า 10 คน (ร้อยละ 85.71) และรายได้เฉลี่ยต่อปีของสำนักงาน 1,000,001-5,000,000 บาท (ร้อยละ 35.45)

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.58) รองลงมาด้านการวัดผลดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.59) และด้านการจัดการบทบาทผู้มีส่วนได้เสียด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}=3.99$, S.D.=0.55) ตามลำดับ และคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.61) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมและเป็นรายด้าน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยรวม

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITG)	3.99	0.55	มาก
- ด้านการจัดการบทบาทผู้มีส่วนได้เสียด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITSR)	4.08	0.58	มาก
- ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITRM)	4.06	0.59	มาก
- ด้านการวัดผลดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITPM)	4.04	0.51	มาก
คุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชี (AISQ)	4.30	0.61	มาก

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศกับคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศกับคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย

ตัวแปร	ITSR	ITRM	ITMP	VIF
Mean	3.98	4.08	4.06	-
S.D.	0.55	0.58	0.59	-
ITSR	1	-	-	2.09
ITRM	0.65*	1	-	3.76
ITPM	0.63*	0.72*	1	3.10

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Correlation Coefficients) การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าระหว่าง 0.63-0.72 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าร้อยละ 0.80 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในระดับที่จะไม่สามารถก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Hair et al., 2010) จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดสอบปัญหา Multicollinearity จากการใช้ค่า Variance Inflation Factors (VIFs) พบว่า

มีค่าระหว่าง 2.09-3.76 ซึ่งเป็นค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าจะไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity ที่อาจส่งผลให้การสร้างสมการพยากรณ์ของตัวแปรตามเกิดความคลาดเคลื่อนไป

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยแบบพหุคูณของการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศและคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยแบบพหุคูณของการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศและคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย

การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITG)	สมมติฐาน (Hypothesis)	คุณภาพการระบบสารสนเทศทางการบัญชี (AISQ)		t	p-value
		สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)		- 0.01	0.07	- 0.13	0.90
ด้านการจัดการบทบาทผู้มีส่วนได้เสียด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITSR)	(H1)	0.25	0.08	3.10	0.00**
ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITRM)	(H2)	0.22	0.11	2.07	0.04*
ด้านการวัดผลดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITPM)	(H3)	0.27	0.10	2.77	0.01**
R = 0.67 R ² = 0.44 Adj R ² = 0.43 SE _{est} = 0.76 F = 29.03 p = 0.00					
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05					

จากตารางที่ 4 ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผลกระทบของการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการจัดการบทบาทผู้มีส่วนได้เสียด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมี (ITSR) มีผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชี (AISQ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = 0.25, p > 0.01$) ดังนั้น ยอมรับสมมติฐานที่ 1 กล่าวคือ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาบทบาทสำคัญต่อการให้บริการที่เป็นการสร้างความเชื่อมั่น และการติดต่อสื่อสารระหว่างสำนักงานบัญชี ซึ่งเป็นผู้ให้บริการและลูกค้า ผู้รับบริการให้ได้รับการบริการที่สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นการผลักดันให้เกิดการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในบริหารจัดการภายในองค์กรและการสื่อสารความเข้าใจในการจัดทำข้อมูลทางการเงินและการบัญชีไปยังผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่แสดงให้เห็นว่าการกำกับดูแลที่ดีด้านเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการบัญชี เพื่อให้ข้อมูลทางการเงินที่เป็นประโยชน์สำหรับกระบวนการตัดสินใจของฝ่ายบริหารและผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม (Trang et al., 2024) ซึ่งสอดคล้องกับ Puspitawati & Anggadini (2019) พบว่า ผู้มีส่วนได้เสียมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจด้านการจัดการคุณภาพของระบบข้อมูลทางบัญชีซึ่งมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพโดยรวมของการจัดการเชิงกลยุทธ์ในองค์กร ซึ่งการกำกับดูแลที่ดีด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยปกป้องผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอก จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กรและผู้มีส่วนได้เสีย เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Nguyen & Nguyen (2020) พบว่า ปัจจัยด้านผู้มีส่วนได้เสียมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ทั้งการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ทางการบัญชีของฝ่ายบริหาร รวมถึงกิจกรรมการฝึกอบรมสำหรับบุคลากรที่เป็นผู้ใช้ระบบข้อมูลทางการเงิน ซึ่งการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีบทบาทสำคัญต่อความปลอดภัยและเสถียรภาพของการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีในแง่ของการเพิ่มประโยชน์ของข้อมูลทางการเงิน และการจัดทำงบการเงิน ซึ่งจะเป็นการยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติ และการรายงานข้อมูลทางการเงิน และบัญชีที่มีคุณภาพสูง สามารถตอบสนองความต้องการและส่งเสริมคุณค่าให้กับผู้ใช้งบการเงินและผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ

2. ผลการทดสอบการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITRM) มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชี (AISQ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ($\beta = 0.22, p > 0.05$) ดังนั้น ยอมรับสมมติฐานที่ 2 การปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีภายใต้การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาตรฐานของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในบริหารจัดการความเสี่ยงและการสื่อสารถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากข้อมูลทางการบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับงานวิจัยที่ชี้ว่าการประเมินความเสี่ยงภายในองค์กรมีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี (Thaer et al., 2023) นอกจากนี้ การประเมินความเสี่ยง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นการแสดงถึงประสิทธิภาพของระบบของการควบคุมภายในที่จะช่วยเพิ่มความมั่นใจในคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี (Almajali et al., 2022) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Haija (2023) พบว่า การบริหารความเสี่ยงทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นองค์ประกอบสำคัญของการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะช่วยเพิ่มมูลค่าและลดความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุเป้าหมายและกลยุทธ์ภายใต้สภาพแวดล้อมทางธุรกิจดิจิทัล นอกจากนี้แม้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านระบบบัญชีอิเล็กทรอนิกส์และซอฟต์แวร์ทางการบัญชีจะช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดทำงบการเงินและรายงานข้อมูลทางการบัญชีแล้ว ขณะเดียวกันหากขาดการควบคุมที่ดีด้านความปลอดภัยของข้อมูลก็ย่อมเกิดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ ดังนั้นกลไกการควบคุมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมในด้านการบัญชีและการเงินจะลดความผิดพลาดในกระบวนการวัดผลที่อาจนำไปสู่การสูญเสียความเชื่อมั่นในข้อมูลทางบัญชี (Ye & Hu, 2020 ; Ali-Almagtome & Hameedi, 2019)

3. ผลการทดสอบการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการวัดผลดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITPM) มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชี (AISQ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = 0.27, p > 0.01$) ดังนั้น ยอมรับสมมติฐานที่ 3 กล่าวคือ รูปแบบการดำเนินงานและการให้บริการของสำนักงานบัญชีในปัจจุบันถูกผลักดันให้มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นกลไกในการเพิ่มประสิทธิภาพในระบบการทำงาน และปรับปรุงคุณภาพของผลลัพธ์ทางการบัญชี การวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลและการจัดทำงบการเงินให้มีความถูกต้อง ลดความผิดพลาดและความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ช่วยให้เกิดการติดต่อสื่อสารกับลูกค้าและการประสานระหว่างทีมงานอันเป็นการส่งมอบคุณค่าและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้รับบริการได้ ดังนั้นการบริหารจัดการและการวัดผลการดำเนินงานทางเทคโนโลยีจึงเป็นแนวทางในการวัดประเมินผลถึงศักยภาพและระดับความพร้อมของสำนักงานบัญชีในการนำเครื่องมือ ทางเทคโนโลยีต่างๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาข้อมูลและระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้มีคุณภาพสูงสุด และสามารถก้าวไปสู่สำนักงานบัญชีดิจิทัลได้ต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ Abdelraheem et al. (2021) พบว่า การบริหารจัดการทางเทคโนโลยีเป็นกลยุทธ์สำคัญสำหรับการสร้างระบบองค์กรให้ทันสมัยในการปรับปรุงคุณภาพของสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารองค์กรและผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ ในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางธุรกิจ และประสิทธิภาพในการตัดสินใจที่เหมาะสมของผู้บริหาร เทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพสารสนเทศทางการบัญชีในการรวบรวม การประมวลผล และจัดเก็บข้อมูล รวมถึงการสื่อสารไปยังผู้ใช้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Fitrios et al., 2022) และสอดคล้องกับ Jasim & Raewf (2020) พบว่า การกำกับดูแลที่ดีในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีส่วนช่วยในปรับปรุงและการพัฒนาประสิทธิภาพระบบบัญชีองค์กรที่เอื้อต่อการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร และส่งเสริมความสามารถของกิจการเพื่อการบรรลุเป้าหมายทั้งในเชิงกลยุทธ์และเชิงพาณิชย์

สรุปผลการวิจัย

1. การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการจัดการบทบาทผู้มีส่วนได้เสียด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชี ผลลัพธ์นี้ชี้ให้เห็นว่าการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสำนักงานบัญชี การเพิ่มความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเงิน สนับสนุนกระบวนการทำงานทางการบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ที่นำไปสู่การให้บริการที่ดีแก่ลูกค้า และผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม

2. การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชี ซึ่งผลลัพธ์นี้ชี้ให้เห็นความสำคัญของการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการบริหารความเสี่ยงด้านความปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้นจากความผิดพลาด การสูญเสียข้อมูลจากการโจมตีทางไซเบอร์หรือการขัดข้องของระบบ การช่วยรักษาและปกป้องของข้อมูลส่วนตัวเพื่อเพิ่มความเชื่อถือในระบบสารสนเทศ

ทางการบัญชี และช่วยวางแผนเพื่อเตรียมพร้อมเกี่ยวกับมาตรการที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ฉุกเฉิน เช่น การกู้คืนข้อมูลหลังจากการขัดข้องช่วยให้ระบบสารสนเทศทางการบัญชียังคงทำงานได้อย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงสูง และช่วยปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชี และ

3. การกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการวัดผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชี ผลลัพธ์นี้สะท้อนถึงความสำคัญของการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในการประเมินผลและปรับปรุงคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ช่วยให้สำนักงานบัญชีสามารถตรวจสอบและพัฒนาประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศได้อย่างต่อเนื่อง ช่วยให้ระบบมีความยืดหยุ่นและสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินความพร้อมและศักยภาพของสำนักงานบัญชีในการก้าวสู่การเป็นสำนักงานบัญชีดิจิทัล

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้บริหารของสำนักงานบัญชีสามารถนำผลลัพธ์ของการวิจัยไปใช้ เพื่อเป็นแนวทางเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจในการพัฒนาหรือปรับปรุงการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ต้องมุ่งเน้นให้มีการจัดการบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงการจัดการบริหารความเสี่ยง และการวัดผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการสร้างคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่นำไปสู่การขับเคลื่อนสมรรถนะในระบบการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลควบคู่ไปกับยุทธกิจดิจิทัล พร้อมตอบสนองกลยุทธ์การมุ่งพัฒนาทรัพยากรเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างความสามารถทางการแข่งขันในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้หน่วยงานที่มีบทบาทในการส่งเสริมวิชาชีพบัญชีควรส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นมาตรฐานสำหรับสำนักงานบัญชีคุณภาพและสำนักงานบัญชีดิจิทัลในประเทศไทย เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานในการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้เทียบเท่าสำนักงานบัญชีระดับสากล

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผลลัพธ์การวิจัยครั้งนี้ช่วยยืนยันว่าผู้บริหารสำนักงานบัญชี ควรมุ่งเน้นพัฒนาการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการบทบาทของผู้มีส่วนได้เสียด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการวัดผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสร้างความมั่นใจว่าคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีขององค์กรสามารถตอบสนองกระบวนการทำงานในยุคธุรกิจดิจิทัล ขณะที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีมาตรฐานการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับสำนักงานบัญชีคุณภาพและสำนักงานบัญชีดิจิทัลในประเทศไทยเพื่อเป็นการยกระดับให้มีคุณสมบัติตามมาตรฐานของสำนักงานบัญชีในระดับสากล ดังนั้น ประเด็นงานวิจัยในครั้งต่อไปอาจต่อยอดเป็นการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ (Knowledge Management System) เกี่ยวกับองค์ประกอบ 3 ด้านข้างต้น เพื่อสร้างการรับรู้และดึงความรู้ของบุคลากรมาพัฒนาหรือสร้างนวัตกรรมทั้งในด้านผลิตภัณฑ์/บริการและกระบวนการทำงาน ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการกำกับดูแลที่ดีด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสำนักงานบัญชี เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สำนักงานบัญชีในประเทศไทย อย่างไรก็ตามหากจำแนกประเภทตามลักษณะรูปแบบการให้บริการของสำนักงานบัญชี สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ผู้รับจ้างทำบัญชีอิสระ 2) สำนักงานรับทำบัญชีทั่วไปที่เป็นนิติบุคคล และ 3) สำนักงานบัญชีคุณภาพ เมื่อเปรียบเทียบในแต่ละประเภทของสำนักงานบัญชียังนั้นจะมีความแตกต่างกันเกี่ยวกับคุณภาพและน่าเชื่อถือที่ถูกรับรองผ่านการตรวจประเมินการปฏิบัติงานตามเงื่อนไขของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ดังนั้นงานวิจัยในครั้งต่อไปอาจมีการระบุเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถทราบถึงสาเหตุของปรากฏการณ์ ปัญหา และได้ผลลัพธ์การวิจัย ที่ตรงประเด็นและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษามากยิ่งขึ้น

ข้อจำกัดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลค่อนข้างสั้นและส่งผลให้จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับ การตอบกลับมีปริมาณน้อยกว่าที่คาดหวัง ซึ่งในการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของการกำกับดูแลที่ดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ส่งผลต่อคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีนั้นอาจต้องมีการศึกษาในระยะยาวเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น การเก็บข้อมูล ในช่วงระยะเวลาอันสั้นอาจไม่สามารถสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นในระยะยาวได้

References

- Abdelraheem, A., Hussaien, A., Mohammed, M. & Elbokhari, Y. (2021). The effect of information technology on the quality of accounting information. *Accounting*, 7(1),191-196.
- Albuquerque, F. & Dos Santos, P. G. (2023). Recent Trends in Accounting and Information System Research: A Literature Review Using Textual Analysis Tools. *FinTech*, 2(2),248-274.
- Ali, M. N., Almagtome, A. H. & Hameedi, K. S. (2019). Impact of accounting earnings quality on the going-concern in the Iraqi tourism firms. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 8(5),1-12.
- Almajali, D., Al-Okaily, M., Al-Daoud, K., Weshah, S. & Shaikh, A. A. (2022). Go cashless! mobile payment apps acceptance in developing countries: the Jordanian context perspective. *Sustainability*, 14(20),13524
- Anggraini, F. D., Sumartono, S. & Rusman, H. (2024). Information Technology Audit in Optimizing Resources and Utilization of Financial Information Systems. *TECHNOVATE: Journal of Information Technology and Strategic Innovation Management*, 1(1),35-44.
- Barney, J. B. & Clark, D. N. (2007). Resource-based theory: Creating and sustaining competitive advantage. United Kingdom: Oxford University Press.
- Bethlehem, J., Cobben, F. & Schouten, B. (2011). Handbook of nonresponse in household surveys. United States of America : John Wiley & Sons.
- Chaiyaphat, S. (2023) Information technology management styles affecting the operation of accounting firms in the new normal era, Phuket province. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(4),539-555.
- Chomchoei, A. (2022). *Report on cyber threat incidents and performance of the office of the National Cyber Security Commission*. Retrieved May 2023, from <https://shorturl.asia/EpGXH>
- De Haes, S., Van Grembergen, W., Joshi, A. & Huygh, T. (2020). *COBIT as a Framework for Enterprise Governance of IT. Enterprise Governance of Information Technology: Achieving Alignment and Value in Digital Organizations*. Retrieved August 2024, from https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-25918-1_5
- Department of Business Development. (2023). *List of accounting offices in each province*. Retrieved May 2023, from. https://83.118.35.146/news_view.php?nid=469403169
- Fitrios, R., Nur, D. E. & Zakya, I. (2022). How information technology and user competence affect the quality of accounting information through the quality of AIS. *Calitatea*, 23(187),109-118.
- Haija, M. A. (2023). The Impact of Computerized Accounting Information Systems Risks on the Quality of Accounting Information. *International Journal of Business and Management*, 16(7),91-103.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R.E. (2010) *Multivariate Data Analysis*. (7th ed). New York : Pearson.
- Information Systems Audit and Control Association [ISACA]. (2022). *Information systems audit and control association Bangkok chapter financial statements for the year ended December 31, 2022*. Retrieved May 2023, from <https://www.isaca-bangkok.org/wp-content/uploads/2023/05/FS-Eng-2022.pdf>
- Jasim, Y. A. & Raewf, M. B. (2020). Information technology's impact on the accounting system. *Cihan University-Erbil Journal of Humanities and Social Sciences*, 4(1),50-57.

- Jeyaraj, A. (2020). DeLone & McLean models of information system success: Critical meta-review and research directions. *International Journal of Information Management*, 54,102139.
- Kaewsan, P. & Punpanich, N. (2020). Service guidelines of quality accounting department in Thailand. *Journal of MCU Peace Studies*, 8(9),239-250.
- Kasikorn Research Center. (2023). *E-Commerce business continues to grow although at a slower pace the market value of B2C e-commerce grew by an average of 26% per year over the past three years and is expected to expand at 4-6% in 2023*. Retrieved May 2023, from <https://www.Kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/B2C-FB-02-12-2022.aspx>
- Kumar, R. V. (2024). Cronbach's Alpha: Genesis, Issues and Alternatives. *IMIB Journal of Innovation and Management*, 1,1-17.
- Kuryanti, S. J., Adiwihardja, C., Suryadi, A. & Ambarsari, D. A. (2023). Penerapan Framework COBIT Untuk Peningkatan Tata Kelola TI. *Journal of Students Research in Computer Science*, 4(2),189-198.
- Mahdi, Z. R. (2021). It governance and information security of accounting information systems: A case study. *Akkad Journal of Contemporary Accounting Studies*, 1(2),75-93.
- Mutakyahwa, A. & Marnewick, C. (2021). Information technology governance practices and stakeholder management: A multinational organizational perspective. *The Journal of Modern Project Management*, 9(1),103-121.
- Nguyen, H. & Nguyen, A. (2020). Determinants of accounting information systems quality: Empirical evidence from Vietnam. *Accounting*, 6(2),185-198.
- Nunnally, J. C. & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory*. (3rd ed). New York : The McGraw-Hill Companies, Inc.
- Popat, T., Tupmongkol, T., Kaneko, P., Ritwatthanavanich, N. & Panmanee, P. (2022). General accounting firm competency development model for the certified accounting practice in Thailand. *Journal of MCU Nakhondhat*, 9(10),138-156.
- Puspitawati, L. & Anggadini, S.D. (2019). The influence of the quality accounting information system to the quality of accounting information-evidence in indonesia. *Majalah Ilmiah UNIKOM*, 17(1),3-12. doi:10.34010/miu.v17i1.2228.
- Samimi, A. (2020). Risk management in information technology. *Progress in Chemical and Biochemical Research*, 3(2),130-134.
- Subsandee, S. & Uachanachit, D. (2021). Administration of digital accounting firm affecting on the efficiency in performance of digital accounting firms in Thailand. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(10),125-140.
- Suresh, M. N., Varalakshmi, T. & Chand, M. S. (2024). IT governance framework ensuring effective management and compliance. *International Research Journal on Advanced Engineering and Management (IRJAEM)*, 2(05),1627-1632.
- Tangka, G. M. W., & Lompoliu, E. (2024). Enhancing IT Governance at BPS Manado: A COBIT 2019 Framework Implementation Study. *TelKa*, 14(1),65-78.
- Thaer, A., Ameri, M., Alathamneh, M., Ata, H., Al-Okaily, M., El-Qawaqneh, S. & Almajali, D. (2023). The mediating effect of information technology on the cost of internal control systems and enhancing confidence in quality relationship on accounting information quality. *International Journal of Data and Network Science*, 7(3),1085-1096.
- The Securities and Exchange Commission, Thailand. (2022). *The SEC is open to listening to opinions on requiring capital market auditing firms to have information technology audits by experts*. Retrieved February 2024, from. https://www.sec.or.th/TH/Pages/News_Detail.aspx?SECID=9680

- Trang, N. T. N., Huong, D. T. N. & Anh, H. D. N. (2024). The influence of human factors on the quality of accounting information system. *HCMCOUJS-Economics and Business Administration*, 14(1),68-78. doi:10.46223/HCMCOUJS.econ.en.14.1.2334.2024.
- Turner, R. C. & Carlson, L. (2002). Index of item objective congruence for multiple objective measures. Unpublished manuscript, University of Arkansas.
- Wu, T. H., Huang, S. Y., Chiu, A. A. & Yen, D. C. (2024). IT governance and IT controls: Analysis from an internal auditing perspective. *International Journal of Accounting Information Systems*, 52,100663.
- Ye, Z. & Hu, J. (2020). *Internal control of enterprise computer accounting information system in the age of big data*. (pp. 315-321). In *Cyber Security Intelligence and Analytics: Proceedings of the 2020 International Conference on Cyber Security Intelligence and Analytics (CSIA 2020)*, Volume 2. Springer International Publishing.
- Yoshikuni, A. C., Dwivedi, R., Dutra-de-Lima, R. G., Parisi, C. & Oyadomari, J. C. T. (2023). Role of emerging technologies in accounting information systems for achieving strategic flexibility through decision-making performance: an exploratory study based on North American and South American firms. *Global Journal of Flexible Systems Management*, 24(2),199-218.